

Sacramentsdag 2 juni 2024

Thema: Leven in waardigheid

Inleiding

‘Wie op onwaardige wijze het brood eet of de beker des Heren drinkt, bezondigt zich aan het lichaam en het bloed des Heren,’ zegt de eerste lezing. ‘Mensen met liefde die verstaan, dat leven tezamen is voldaan in waardigheid’, zongen wij in het openingslied. Waardig vieren, waardig leven. Het woord ‘waardig’ lijkt een belangrijke betekenis te hebben op Sacramentsdag. We gaan er straks over nadenken.

Overweging

Wat zou dat betekenen: op waardige wijze vieren? Waardig leven? Dit woord heeft betekenis op Sacramentsdag. Wat zou dat zijn?

Ik vertel een verhaal; het komt van Huub Oosterhuis. Luister: In 1985 was er een film ‘La historia oficial’ (de officiële geschiedenis) over de vuile oorlog in Argentinië; in die film zag je de dwaze moeders, de vermisten, maar ook een oude man die huilt. Omdat zijn zoon collaboreert met de machthebbers, en probeert dat goed te praten; hij wil niet arm zijn, hij zal wel gek zijn. Jullie, roept hij tot zijn vader, jullie hebben nooit je kans gegrepen, ik doe dat wel. De vader grijpt met zijn grote handen vertwijfeld naar zijn hoofd en huilt... geluidloos. Zo huilt God volgens mij ook, zegt Oosterhuis. Het gedrag van de zoon is niet mooi, siert hem niet, is mensonwaardig. Zoiets is wat Paulus bedoelt, denk ik, als hij zegt: “Wie op onwaardige wijze eucharistie viert, bezondigt zich aan het lichaam en bloed des Heren.” Of, nu zeg ik het in mijn eigen woorden: Als mijn gedrag binnen de muren niet klopt met wat daarbuiten moet gebeuren, dan is dat niet goed, schijnheilig, om te huilen ... Het doet God huilen.

Ik wil op deze Sacramentsdag een paar punten accentueren:

Toen Jezus ooit geconfronteerd werd met veel mensen die hem volgden, en het etenstijd was, zei hij tegen zijn leerlingen: Je moet de mensen niet wegsturen, want dat is wat de apostelen voorstelden omdat er volgens hen geen voedsel was. Laat ze maar in het gras gaan zitten, zei hij; en begin dan zelf maar te delen van wat je bij je hebt; dan zien we wel wat er gebeurt. En inderdaad,

iedereen had wel iets in zijn tas zitten om te delen met de ander; er was genoeg. Hier gebeurde wat je waardig noemt; zo'n gedrag past mensen in die situatie; zo hoort het. Dat is dus wat Paulus bedoelt, als hij zegt: "Wie op onwaardige wijze de eucharistie viert, bezondigt zich aan het lichaam en bloed des Heren." Of, weer in mijn eigen woorden: Als mijn gedrag hierbinnen niet klopt met wat daarbuiten nodig is, is dat een aanfluiting van wat Jezus verkondigt en voorleeft, ...om te huilen.

Nog een punt om te overdenken op Sacramentsdag : ver weg is in 2024 dichtbij, komt in onze huiskamer; wij weten wat de mensen in Oekraïne overkomt, in Gaza, in Soedan, en in Darfur in Soedan, in Tigray op de grens tussen Eritrea en Ethiopië. We weten van hun onderdrukking, van hun strijd voor vrijheid, van de offers die dat van hen vraagt; vrouwen systematisch verkracht door soldaten, enz.

De grote wereld buiten ons is vandaag klein geworden, bijna een dorp; door de media, door TV, door verhalen van overlevenden. Want heel veel mensen uit die gebieden komen letterlijk naar ons toe, naar Europa, naar Nederland, bonzen op onze deuren en roepen om hulp. Is er een plek voor mij , voor ons, voor onze kinderen? Dat is de situatie vandaag: ver weg, toch dichtbij. Wat staat ons te doen? Mogen wij wegstaren? Onze schouders ophalen en zeggen: niks mee nodig; we kunnen toch niet alles oplossen?

Of: zien wij in de hunkerende hulpeloze blik in hun ogen een appèl op ons? En laten wij ons raken; en zoeken wij samen naar een manier om ons leven met hen te delen? Dat zou volgens Paulus waardig gedrag zijn.

Ten slotte nog iets voor Sacramentsdag 2024; paus Franciscus heeft het opgebracht in zijn encycliek *Laudato Si*; dat was echt een nieuw geluid. Hij spreekt , net als Franciscus van Assisi, van moeder aarde, van broeder zon, zuster maan; het is nodig, levensnoodzakelijk om goed te zijn voor moeder aarde, om ons gezamenlijke huis leefbaar te houden voor onszelf, maar ook voor onze kinderen en kleinkinderen. Dit is een taak voor regeringen uiteraard, en we mogen een beroep op hen doen; het is een taak voor grote multinationale bedrijven zoals Shell en Tata Steel; en de banken en ons pensioenfonds, allemaal terecht, maar het is niet genoeg om alleen met het vingertje naar hen te wijzen; ook wijzelf, ook ik moet mij afvragen: wat doe ik, wat kan ik? ieder van ons heeft de morele verantwoordelijkheid het zijne/hare te doen: hoe leef ik, wat is mijn koopgedrag, mijn eetgedrag, mijn reisgedrag?

Lieve mensen, dit zijn een paar punten die op Sacramentsdag in 2024 moeten doorklinken, meen ik. Ze hebben alles te maken met wat we vieren aan deze tafel. Zullen we hier nog even stil op doordenken? Vooral blijven geloven dat het kan, dat we het kunnen, samen die mooie wereld maken , het rijk Gods? Amen.